

Csorja Gergely

## Együtt vagy külön?

Alekszandr Szolzsenyicin nagyszabású munkája az *Együtt (Oroszok és zsidók a cári birodalomban és a Szovjetunióban)* természetesen antiszemita minősítetett. A minősítés oka, hogy az orosz–zsidó együttélés konfliktusaiban nem kizárólag az oroszokat jelölte meg felelősnek. A magyar–zsidó együttéléstől ilyen mélységű és ennyire megalapozott objektív munka még nem született.

A Magyar Tudományos Akadémia valami kideríthetetlen okból támogatta és kiadta Hernádi Miklós *Együtt vagy külön, magyar–zsidó együttélés a szociológus szemével* című könyvét. A könyv lényegében Hernádi korábban, 1989-től írt és megjelent cikkeit, esszéit, tanulmányait tartalmazza és ez a mostani kötet cím talán Szolzsenyicin munkájára is utal. Érdemtelenül.

Hernádi írásai az előző ellenére sem tekinthetők tisztán szociológiai jellegű írásoknak. Elsősorban azért nem, mert a szerző kísérletet sem tesz a címben megfogalmazott kérdés legalább két oldalról történő megközelítésére. A könyvben írásról írásra lényegében csak a zsidó, vagy a zsidó rettegés alapállapotát indokoló zsidóellenes nézőpont jelenik meg, pontosabban arra történik kísérlet, hogy a lehető leginkább bizonyítva legyen az előzőben rögzített axióma:

*Akár van saphája a magyar zsidónak, akár nincs, mindenképp megkapja a maga büntetését – fordíthatjuk le közbeszédre a történeti megfigyelést. Finomabban ezt úgy lehet kifejezni, hogy mind a hasonulás, mind a különbözős-*

*óhatatlanul nem autentikus viselkedéseket generál, amelyek visszatetszők lehetnek akár az indító, akár a megcélzott közösség szemében. Annyi bizonyos, hogy a hasonló zsidó már más, mint nem hasonló társai, miközben – ezt mutatja a története – továbbra is más marad, mint a megközelíteni próbált nem zsidó közösség. Kétszeres a mássága. Ha viszont megmarad a nem zsidóktól mért különbözőségében, egyszeres lesz csak a különbözősége, mert legalább zsidó társaitól nem különül el, miközben talán nem kell nagyobb büntetésre számítani, mint annak, aki hasonulni próbál.*

Ez az alapvetés lényegében meghatározza az egész munkát és tulajdonképpen itt be is fejezhetnénk a további kutakodást. Egyszerűen erről a pontról nincs értelme semmiféle feltáró elemzést végezni. Itt ugyanis már az elemzés végénél tartunk. A hipotézis tehát, hogy a magyar zsidó mindenképpen, eleve kiszolgáltatott, vesztes, támadott helyzetben van maga a végkövetkeztetés is. A közben lévő kettőszáz valahány oldal csak töltelék.

Ez persze nem csak Hernádi, de lényegében a témával foglalkozó összes mérvadó elemző módszere. Annak ellenére, hogy a zsidóság ilyen értelmű hátrányos helyzetét Magyarországon lényegében semmi sem bizonyítja a kiegyezés óta, természetesen a második világháborúval kezdődő cezúra kivételével. Magyarországon nem volt lényegi pogrom, ellentétben mondjuk a román hatóságok által végrehajtott 15 000 áldozatot követelő jászvásári vérengzés-

sel. Az 1941-es vagy az 1944-től megvalósuló kiutasítások és deportálások teljesen más, nem pogrom jellegűek voltak, de erről később. A mérvadó elemzők azonban ennek ellenére következetesen eljutnak az üldözött magyar zsidó képéhez, akit végeredményben a többségi társadalom kiteszt, akinek bizony még ma is félnie kell. Amint látjuk, a taológia ilyen mérvű használata csak itt, a zsidóságról szóló szociológiai, kulturális antropológiai elemzésekben megengedett, sőt kötelező.

Hernádi munkája azonban más, komoly csúsztatásokat, sőt valótlanításokat is tartalmaz. Az egyik legdurvább és minket személyesen is érintő hazugság a következő:

*Pedig a hatvanas évektől kezdve – Ungvári az 56 után börtönre ítélt zsidó írakkal csípi el a fonalat – egész rajra való új zsidó író jelentkezett Konrád Györgytől Moldova Györgyig, Láng Györgytől Mezei Andrásig, Fejes Endrétől Sándor Ivánig, Kertész Imrétől Ember Máriáig, Kardos G. Györgytől Eörsi Istvánig, Kertész Ákostól Orbán Ottóig, Gera Györgytől a fiatalabb Spiró Györgyig, Dalos Györgyig, Kornis Mihályig vagy Vámos Miklósig, és a listát még bizvást folytathatnám. A Lukácsiskola, a magyar film, a szociológia, a szociográfia, a történetírás, a közgazdaság vagy a pszichológia hatvanas évekbéli felvirágzása is zsidó tanulmányírók egész raját dobta a „csillapított”, de azért eltéveszthetetlen magyarországi reformmozgalmak élvonalába. (Ahogy a prágai tavaszt és a lengyelországi Szolidaritás mozgalmat is jelentős zsidó részvétel jellemezte.) Aczél György „húzd meg, ereszd meg” kultúrpolitikájának védőszármái alatt jelentős reformkora jött el az irodalmi, művészeti és társadalomkritikai gondolkodásnak, méghozzá nem csekély részben zsidó értelmiségiek részvételével.*

*E reformkor nemezisének egy olyan áruháza bizonyult (a hatalom közelébe kerülő Csurka és Csóori hírtelen és agresszív elfordulására gondolok a zsidó reformtársaktól), mint amilyen a Nyugat testvéri magyar–zsidó együttműködését zilálta szét 1920-tól.*

Csurka és Csóori került nyilván a hatalom közelébe és nem Pető Iván, Bauer Tamás és a többiek, akik az első adandó alkalommal összeálltak az utópárttal. Ez a kijelentés nem szociológiai, tudományos vagy szakmai kérdés, hanem egyszerűen hazugság.

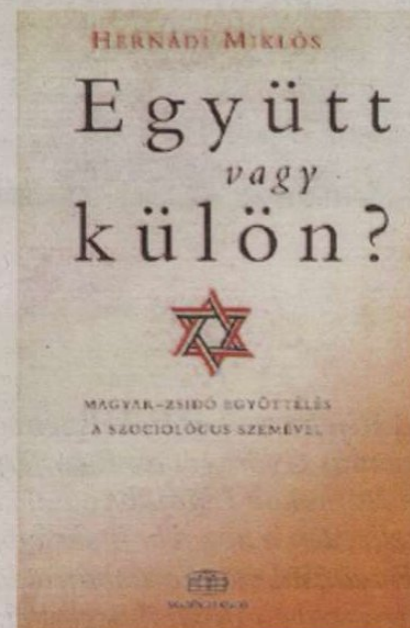
Mint ahogy bár lényegesen enyhébb, de szintén kifogásolható álláspont, hogy *Itt (mármint Magyarországon – Csorja) jobbra zsidók végeztek el, a törzsökös magyarságot is gazdagítva, másokkal karöltve a gazdaság modernizálását. (Most nem be-*

*szélek a honi néprajz, nyelvészet, sajtó, jogelmélet, népegészségügy, filozófia, szociológia, filmművészet stb. útnak indításáról.) A gazdasághoz rámenőség, eltökéltség és persze finesz is kelletik.*

Ez a kitétel azt a nyilvánvaló és szociológus szemmel talán észlelhető tényt kívánja bagatellizálni, hogy a kiegyezés utáni konjunktúrában a zsidó tőkés réteg soha nem látott gazdasági fejlődésnek indult, miközben a magyar társadalom meghatározó kisbirtokosi rétege jórészt elszegényedett, a jelentős zsellér réteg pedig tovább nyomorgott. A sajtó és bizonyos tudományterületek meghatározó csoportja 1910-re lényegében a zsidóságból került ki. És bármennyire is tetszetős az az elképzelés, hogy a zsidók jobban tanultak, tehetségesebbek, okosabbak voltak, a valóság ennél azért árnyaltabb. Azok a társadalmi feszültségek, mely a zsidók és nem zsidók között keletkeztek reálisan nem tekinthetők az ártatlan zsidóság és a gonosz többségi társadalom ellentéteinek. Ilyen társadalmi ellentétek ugyanis nem léteznek. A zsidóság térfoglalása egyénenként természetesen érthető, ki ne akarna gazdagodni, diplomát szerezni, tudományos karriert befutni, de összességében óhatatlanul is feszültséget szül. Tényként kezelhetjük, hogy a zsidóságon belül az esetleges önkorlátozás lehetősége fel sem vetődött, mint ahogy a témával foglalkozó mérvadónak kikiáltott szerzők még csak fel sem említik ezt a kérdést. Ugyanis az esetleges zsidó önkorlátozás kérdése, már önmagában megkapja az antiszemita jelzőt.

*A zsidónak mint felforgató ellendrukkernek a képe szertefoszlik, ha a szociológiai valóságot tekintjük. (Persze, érdekel még bárkit is a valóság?) A keresztény értékek hangoztatása zsidó szempontból sem lehet visszás, ha a közérkölcsök javulását hozza. (Meg azért sem, mert ezen értékek kidolgozásában a zsidóságnak is volt némi része.) A kommunizmussal való szakítás zsidó szempontból sem lehet fenyegető, ha ez nem a zsidóüldözés fedőneve lesz, hanem hitvány érdekemberek félreállítás. Ne feledjük, a magyar zsidóság sohasem vállalt érzelmi közösséget Rákosiékkal. Kádárékkal sem. Azok sem vele. Annál inkább Kossuthal, Adyval, Nagy Imrével. A zsidóságnak nem csak dicsőségábrájára, szégyentábrájára is van, és az utóbbira rákerült tagjainak lefokozását maga is sürgeti – ha ezeknek felelős tettei, nem pedig véletlen ősei kerülnek pellengérré – írja Hernádi.*

Bizony, bizony. Csakhogy miközben a magyar zsidóság egy részének deportálásáért, a végeredményben

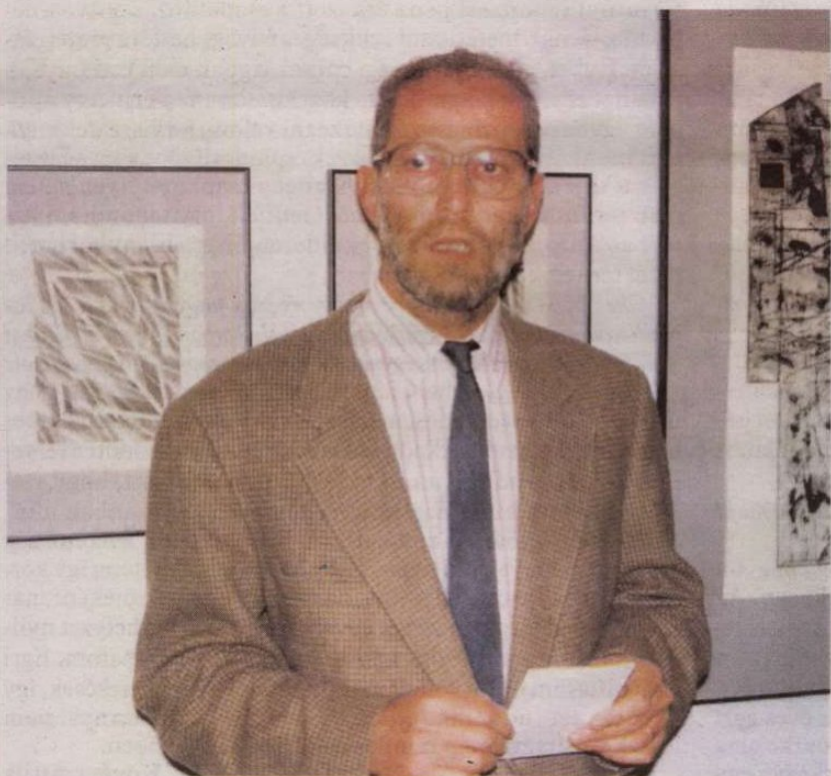


német utasításra, német megszállás alatt történt deportálás tényéért a magyar államnak, minden magyar közeleti tényezőnek, és tulajdonképpen minden magyar embernek felelősen kell, addig a zsidóság köréből kikerült bűnösök, akik a Vörös Hadsereg árnyékában leszámoltak a magyar középosztállyal, akiknek vér tapad a kezükhöz, zsidó oldalról elvannak intézve annyival, hogy a magyar zsidóság sohasem vállalt érzelmi közösséget Rákosiékkal.

Rendben, de akkor azt se feledjük, hogy a magyarság sohasem vállalt érzelmi közösséget a vagonírozásban résztvevő csendőrökkel vagy a nyilas csúrhéval. A nyilasok által a Nemzetörségből átalakított ún. KISKÁ tagjai közül sokan, többek között a nagybátyám, 1944-ben Budapesten fegyveres harcot folytattak a nyilasok, majd később az oroszok ellen is.

Készséggel vállalom az erkölcsi felelősséget a magyarok által elkövetett bűnökért, akár egyetlen nyilas vagy csendőr által elkövetett zsidóellenes büntetést. De akkor a zsidóság is vállalja az erkölcsi felelősséget Rákosiért, Péter Gáborért, Himler Mártonért, Gerő Ernőért és a többi véreskezű zsidó gyilkosért. Akkor a zsidó szervezetek is vezekljenek, vegyenek részt a kommunizmus áldozatainak emléknapján, és tegyék nyilvánvalóvá, hogy bár nem vállalnak érzelmi közösséget a bűnösökkel, de mégis kötelességüknek tartják a magyar nemzet megkövetését.

Együtt vagy külön ezen az alapon lehet a termékeny szimbiózis felé elmozdulni és nem a magyar társadalom revoluciójával és különösen nem az MTA, tehát az adófizetők pénzéből megjelentetett hazugságokkal.



Hernádi Miklós